

สภาวะที่ดีของประชากรในประเทศเป็นดัชนีชี้วัดการพัฒนาบ้านเมืองทั้งระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความเจ็บป่วยของมนุษย์เราที่เกิดขึ้นในโลกนี้ทุกคนล้วนเป็นความปกติของร่างกายและชีวิต สังคมชีวิตทั้งวิทยาศาสตร์ ปรัชญาและศาสนาที่ยอมรับการเกิด แก่ เจ็บและตายของทุกสรรพสิ่งที่ต้องเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป ความทุกข์ในความเจ็บป่วยย่อมต้องพึ่งพาบุคลากรทางการแพทย์ที่สำคัญเป็นส่วนประกอบก็คือพยาบาลที่จะช่วยดูแลเยียวยา

ในเมืองไทยเรามีสถาบันที่ทำหน้าที่ในการผลิตพยาบาลวิชาชีพอยู่ในหลายองค์กร อาทิ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่มีคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย ได้เปิดทำการเรียนการสอนเพื่อผลิตพยาบาลออกไปเพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ป่วยหรือคนไข้จากในอดีตปีละแปดพันคนเป็นปีละหนึ่งหมื่นคน ขณะเดียวกันก็มีหน่วยงานที่กำกับควบคุมดูแลนั่นก็คือ สภาการพยาบาล ซึ่งจะดูแลมาตรฐานการศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ การสอบความรู้ การต่อใบอนุญาต ดูแลการพยาบาลเฉพาะทาง (NP) รวมถึงตลอดถึงกฎหมาย จริยธรรมและการศึกษาวิจัย...

บุคลากรที่เป็นพยาบาลวิชาชีพทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติของ พ.ร.บ.วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 ซึ่งมีประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2528 โดยเฉพาะมาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า "การพยาบาล หมายถึง การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสภาพ การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพรวมถึงการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล"

ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพมีมาในหลายรัฐบาลที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 ที่เมืองไทยเราพบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ การบรรจุแต่งตั้งให้พยาบาลวิชาชีพเป็นข้าราชการก็ต้องยุติลงเช่นเดียวกับบุคลากรของข้าราชการในกระทรวงต่างๆ องค์กรอนามัยโลก WHO ได้กำหนดสัดส่วนของจำนวนพยาบาลจากทุกๆ ประเทศที่ 2 คนต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งเมืองไทยเราก็มีจำนวนประชากรที่ใกล้เคียงก็คือ 2.07 คนต่อประชากร 1,000 คน เมื่อปีที่ผ่านมา พ.ศ.2559 สังคมไทยเราได้มีพยาบาลวิชาชีพกลุ่มชำนาญการที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปลาออกร้อยละ 92

พยาบาลวิชาชีพที่จบการศึกษาใหม่ๆ เมื่อไม่มีตำแหน่งที่จะบรรจุให้ก็จะมีการลาออกไป 50% และอีกไม่นานนักก็จะทยอยลาออกไปอีก 30% คาดการณ์ว่ามีพยาบาลวิชาชีพที่ทำงานเป็นอัตราจ้างอยู่ในระบบประมาณ 20% ขณะเดียวกันนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงที่เกี่ยวข้องก็ไม่มีตำแหน่งที่จะบรรจุ

อนาคตพยาบาลไทย...

เป็นข้าราชการ ในปัจจุบันนี้ระบบการบริหารจัดการที่พยาบาลวิชาชีพจะขึ้นสู่ตำแหน่งชั้นพิเศษจะมีในอัตราส่วน 40 คนต่อ 100,000 คน หรือ 0.01%

สำหรับพยาบาลที่จบใหม่ บางคนได้ทำงานในหน่วยงานราชการและเอกชนเป็นระยะหนึ่ง ปัญหาที่พบในเขตนานี้ก็คือ หากเป็นพยาบาลที่อยู่ประจำในโรงพยาบาลของรัฐ เราท่านจะเห็นถึงภาระหน้าที่งานต้องมีความรับผิดชอบที่สูง ขณะเดียวกันมีความตึงเครียดทั้งจำนวนมาของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการในแต่ละวัน ความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อการรับบริการ ปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ที่ต้องเลี้ยงดูชีวิตและครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งที่พยาบาลวิชาชีพบางคนจะต้องไปหางานเสริมเพิ่มเติมจากงานประจำ

สำหรับโรงพยาบาลเอกชนเราท่านก็รับรู้เป็นอย่างดีนั่นก็คือ รายได้ของการรักษาพยาบาลความเจ็บป่วยของคนไข้ก็ย่อมจะสูงกว่าโรงพยาบาลของรัฐ ค่าตอบแทนในโรงพยาบาลเอกชนก็สูงตามไปด้วยกับหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพของคนไข้หรือผู้ป่วย...

ผู้เขียนใคร่ขอตัวเลขจากกรมบัญชีกลางที่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลในข้าราชการและสิทธิที่เกี่ยวข้อง โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนความเจ็บป่วยปีละ 60,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2557-2559 ผลจากการเบิกจ่ายของข้าราชการในปี พ.ศ.2557 จำนวน 62,353.23 ล้านบาท ปี พ.ศ.2558 เบิกจ่ายจำนวน 66,455.89 ล้านบาท และปี พ.ศ.2559 เบิกจ่ายจำนวน 64,665.00 ล้านบาท ข้อเท็จจริงหนึ่งอาจจะเป็นนโยบายที่อาจจะมีการใช้ปฏิบัติงานจริงก็

คือ รัฐบาลอาจจะใช้การบริหารจัดการการเบิกจ่ายการเจ็บป่วยของข้าราชการและสิทธิที่เกี่ยวข้องจากบริษัทประกันเอกชน อาจจะเป็นทั้งคำถามและคำตอบหนึ่งของสังคมที่ต้องหาข้อยุติในอนาคตภายหน้า

ขณะเดียวกันปัญหาที่เกิดขึ้นสุขภาพร่างกายของเราท่านทั้งหลายมีให้เห็นในทุกๆ วันจากสื่อประเภทต่างๆ ที่นำเสนอในรายวัน อาทิ อุบัติเหตุในการเดินทาง โรคต่างๆ เบาหวาน ความดันโลหิต หัวใจ ตาหูคอจมูก อาจรวมไปถึงโรคที่ป่วยจากวัตถุนิยม บริโภคนิยม เงินนิยมทางกาย โรคทางใจและโรคทางจิตวิญญาณ สังคมไทยเรามีจำนวนตัวเลขอายุขยาณการปีละ 60,000 คนมีเด็กเร่ร่อนปีละ 30,000 คน เด็กวัยรุ่นตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปีละ 150,000 คน มีผู้ขายบริการทางเพศรายใหม่ประมาณ 80,000 คน มีแรงงานเด็ก 50,000-60,000 คน และมีเด็กข้ามชาติที่มากอยู่ในเมืองไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง...(มติชนสุดสัปดาห์ 28 ต.ค.-3 พ.ย. 2559 หน้า 16)

ปัญหาดังกล่าวก็ย่อมต้องพึ่งพาบริการทางการแพทย์ที่ต้องมีพยาบาลเป็นบุคคลสำคัญในการดูแลรักษาสุขภาพ เมื่อเขาเหล่านั้นได้รับความเจ็บป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ จำนวนผู้ป่วยคนไข้ที่ต้องไปโรงพยาบาลของรัฐบาล อาทิ โรงพยาบาลที่เป็นโรงเรียนแพทย์ โรงพยาบาลประจำจังหวัด อำเภอ เราท่านจะเห็นผู้ป่วยต้องรอเข้าพบแพทย์จำนวนมากส่วนหนึ่งต้องไปตั้งเต๊นท์เข้าเพื่อจะได้คิวแรกๆ ญาติและคนไข้หลายคนต้องใช้เวลาที่อยู่ในโรงพยาบาลเกือบหนึ่งวันในกรณีที่ได้รับยาแล้วกลับไปกินยาต่อที่บ้าน...

ผู้เขียนเองมีวิถีชีวิตที่ต้องเกี่ยวข้องกับนิสิตแพทย์ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาสาธารณสุขชุมชน รวมไปถึงผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อมเอดส์ คนชราที่ลูกหลานปฏิเสธในการดูแล ผู้ป่วยโรคเริมและผู้ป่วยด้วยโรคต่างๆ ด้วยทั้งเพื่อนสนิทและญาติพี่น้องที่ต้องจากโลกนี้ไปด้วยโรคและอุบัติเหตุของชีวิตในวาระต่างๆ เป็นสิ่งที่ย้ำเตือนชีวิตที่ว่า จะต้องหายใจอยู่ทุกวันด้วยความไม่ประมาท ความเจ็บป่วยและการตายก็อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตที่ใกล้มานี้

แพทย์ พยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ คนมีจิตวิญญาณของความเมตตาธรรมที่จะช่วยความเจ็บป่วยให้หายไ้เป็นปกติในทุกๆ คน ท่านผู้อ่านอาจจะเห็นภาพเดียวกับผู้เขียนที่ว่า หากเราท่านไปพบแพทย์ในโรงพยาบาลในช่วงเกือบสิบปีที่ผ่านมา เราท่านจะพบเห็นคนไข้หรือผู้ป่วยเป็นผู้สูงอายุ หรือสูงวัยจำนวนมากกว่าวัยอื่นๆ เพื่อเข้าพบแพทย์ในจำนวนที่มากขึ้น

นั่นหมายถึง เมืองไทยเราได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ รัฐบาลที่นำโดย พลเอกประยุทธ์

จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เตรียมการบริหารจัดการดูแลสุขภาพคนแก่ ผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบดีแล้วหรือไม่...

ข้อเท็จจริงหนึ่งที่เราท่านรับทราบกันเป็นอย่างดีนั่นก็คือ บุคลากรทางการแพทย์ ทั้งหมดพยาบาล เภสัชกร ทันตแพทย์ แพทย์ที่เชี่ยวชาญด้านสมอง หัวใจ ตาหูคอจมูก รวมถึงแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับศัลยกรรมและความสวยงามของชีวิตและวิชาชีพอื่นๆ ที่เป็นคนไทยเราในแต่ละปีได้ลาออกจากราชการมีเป็นจำนวนมาก มีจำนวนหนึ่งที่เลือกชีวิตเพื่อไปหารายได้และทางก้าวหน้าที่ดีกว่าในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ขณะเดียวกันก็มีบุคลากรทางการแพทย์ทั้งหมดและพยาบาลรวมทั้งวิชาชีพอื่นๆ เข้ามาทำงานในเมืองไทยเรามีอยู่น้อย

ข้อมูลหนึ่งของ World Health Statistics 2015 ได้นำเสนอสัดส่วนของพยาบาล ผดุงครรภ์ต่อประชากร 10,000 คนในปี พ.ศ.2550-2556 ลำดับ 1 คือ บรูไน 80.5 ลำดับ 2 กัมพูชา 7.9 ลำดับ 3 อินโดนีเซีย 13.8 ลำดับ 4 ลาว 8.8 ลำดับ 5 มาเลเซีย 32.8 ลำดับ 6 พม่า 10 ลำดับ 7 ฟิลิปปินส์ (ไม่มีตัวเลข) ลำดับ 8 สิงคโปร์ 57.6 ลำดับ 9 เมืองไทยเรา 20.8 และลำดับสุดท้าย เวียดนาม 12.4

สังคมไทยเราเมื่อเดือนสิงหาคมของปีที่ผ่านมา พ.ศ.2559 เราท่านได้พบเห็นภาพของพยาบาลวิชาชีพใส่ชุดสีขาวหลายคนถือป้ายเรียกร้อง โดยสภาพพยาบาลแห่งประเทศไทย ได้เข้ายื่นร้องต่อศาลปกครองกรณีความเหลื่อมล้ำของเงินเดือนค่าตอบแทน สวัสดิการความมั่นคงในชีวิตต่อภาครัฐในมาตรา 12 (2) โดยสมชกพยาบาลวิชาชีพพลานหนึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาองค์กรไปสู่อนาคตที่ดีกว่า รัฐบาลได้ยินหรือได้ฟังเสียงสีขาวที่ไม่ค่อยดังมากนักของเขาเหล่านั้นหรือไม่...

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือสมเด็จย่าของเราท่านทั้งหลาย ได้สร้างระบบพัฒนาการแพทย์ พยาบาลและการสาธารณสุขให้กับสังคมไทยเรา รัฐบาลในสมัยนั้นได้มีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้วันที่ 21 ตุลาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพให้เป็นวัน "พยาบาลแห่งชาติ" โดยมีดอกป๊อบเป็นสัญลักษณ์ของพยาบาลไทย มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ครั้งหนึ่งในรัฐบาลของ พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน (คมช.) ได้จัดงานรำลึกถึงสมเด็จย่า อันเนื่องด้วยความกตัญญูคุณตาเถ ณ ศูนย์การค้าสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร ได้มีพิธีการพระราชประวัติของสมเด็จย่า ภายในงานได้มีการจัดพิมพ์การ์ด "คำสอนของสมเด็จย่า" คำสอนหนึ่งก็คือ "ข้าพเจ้าไม่ขอรับบำนาญจากบ้านเมือง ไม่ขอรับเกียรติยศหรือเหรียญตราใดๆ ทั้งสิ้น เพราะข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้มีการตอบแทนอย่างสมบูรณ์แล้วที่ได้มีโอกาสทูลเกล้าฯ ข้าพเจ้าหวังอยู่แต่ว่า จะไม่มีใครมาทำให้โอกาสเสียไป..."

คำสอนของสมเด็จย่าได้ถ่ายทอดผ่านพระมหากษัตริย์ไทยที่ยิ่งใหญ่ในระดับโลกที่ประทับอยู่ในเมืองไทยจนกระทั่งถึงวันสวรรคต 13 ตุลาคม พ.ศ.2559 องค์การนานาชาติต่างให้การชื่นชมสรรเสริญ แม้กระทั่งหัวใจของทุกๆ คนต่างก็จะปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ท่าน เพื่อส่งต่อสิ่งที่ตั้งงามที่มีในคนไทยทั้งที่ยังมีสยามไปสู่ลูกหลานวันนีว่่านักการเมืองไทยในอนาคตมองประเทศชาติบ้านเมืองจะไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนแล้วหรือยัง ...

เฉลิมพล พลมูข

คมคำ

"ในปีนี้ต้องช่วยกันผลักดันให้เป็นปีไก่ทอง เพื่อให้เห็นไก่ไข่เป็นทอง ถ้าเราไม่เชื่อกันให้ตาย ไก่จะขันให้ดู"

สมคิด จาตุศรีพิทักษ์
รองนายกรัฐมนตรี

